

A Mecsek-Dráva Önkormányzati Társuláskeretein belül az egész Dél-dunántúli régiót – Somogy, Tolna és Baranya megyét – érintő hulladékgazdálkodási beruházás, a Széchenyi 2020 Program keretében közel 17,5 milliárd forintból valósult meg, amiből az Európai Unió Kohéziós Alapja és a hazai központi költségvetés által támogatott rész 12,1 milliárd forint, ami kiegészül további EU Önerő Alapból történő támogatással.

A próbaüzem 2015 évben, ezzel a beruházás is teljes egészében befejeződött. Ezt követően beruházás már nem történ

A program célja az ország legfejlettebb hulladékkezelési rendszerének kialakítása, amelyben a keletkezett hulladék 70%-a – feldolgozást követően – újrahasznosításra kerül. További fejlesztési célként, a keletkező hulladék okozta gondok megoldását szolgálja két másik nagy projekt: a regionális hulladékkezelő központok és ún. átrakóállomások, hulladékudvarok és a szelektív gyűjtőszigetek létesítése. A három dél-dunántúli megye hulladékgazdálkodása a program teljes körű elindulásától uniós színvonalú lehet – a jövő, a következő itt élő generációk érdekeit szolgálva.

A projekt területén (Baranya, Somogy, Tolna megye, 313 település - nagyobb központok: Pécs, Siklós, Szigetvár, Sásd, Dombóvár, Barcs, Csurgó, Nagyatád, Marcali - 426 ezer lakos) logisztikai szempontok szerint gyűjtőkörzetek kerültek kialakításra. Az egyes gyűjtőkörzetek hulladékait, vagy közvetlen beszállítással, vagy átrakóállomásokon (4 helyszínen) keresztül juttatják el a hulladékkezelő központokba. A hasznosítási célok teljesítése érdekében a szelektív gyűjtés – gyűjtőszigetek telepítésével (820 db) – minden településen bevezetésre került. Ugyancsak a szelektív gyűjtést segíti a hulladékudvar hálózat (22 db hulladékudvar) megépítése. A hulladékudvarokban a lakosságnál keletkező szelektíven gyűjthető hulladékok, a nagyméretű hulladékok, háztartási készülékek és veszélyes hulladékok helyezhetők el díjmentesen. Ezt egészíti ki a nagyobb városok családi házas területein a házhoz menő szelektívgyűjtés (60 ezer háztartás) alkalmazása, valamint Pécsen a lépcsőházi szelektív gyűjtés további erősítése (2000 darab edényzet). 10 ezer db házi komposztáló edény beszerzésére is sor került, amelyeket a projektben résztvevő kistérségek kaptak és osztottak szét. A válogatóművek (Kökény, Barcs) a szelektíven gyűjtött hulladékok ipari előkészítését végzik. A vegyesen gyűjtött maradék hulladékot összegyűjtést követően az átrakóállomásokra szállítják (Pécs, Barcs, Kaposszekcső, Szentlőrinc), tömörítik, majd ezt követően két központban (Kökény, Marcali) mechanikai-biológiai kezeléssel tovább osztályozzák, illetve a nem hasznosítható előkezelt hulladék lerakása történik meg.

A kökényi és barcsi válogatóművek a lakossági, és egyéb közszolgáltatás körébe tartozó, szelektív gyűjtésből származó hulladékot fogadják. A válogatás kézi és gépi erővel történik. A kiválogatott, bebálázott hulladék újra-feldolgozókhöz, hasznosítókhöz kerül. A kökényi válogatómű kapacitása 30.000 tonna/év, a barcsi válogatómű kapacitása 10.000 tonna/év.

A háztartási hulladék mechanikai úton több frakcióra bontható és az így előkészített anyag fajtánként eltérő módon hasznosító, illetve minimalizálható a lerakásra kerülő maradék hulladék mennyisége. A kökényi mechanikai előkezelő kapacitása 150.000 tonna/év, a marcali mechanikai előkezelő kapacitása 30.000 tonna/év.

A mechanikai előkezelőkben a hulladék aprításon és mágneses leválasztáson, majd méret szerinti szétválasztásban vesz részt. A nagyobb méretű hulladékok (60 mm feletti frakció) további mechanikai előkezelésre, a kisebb méretű hulladékok (60 mm alatti frakció) biológiai kezelésre kerülnek. Az újbóli mechanikai szétválasztási eljárásból visszamaradt anyag magas fűtőértéket képvisel, így tüzelőanyag alapanyagként hasznosítható.

A magas szervesanyag tartalmú hulladékot biológiai kezeléssel stabilizálni kell. A biológiai kezelés két fázisra bontható, előstabilizálásra és utóérlelésre, melynek eredményeként a visszamaradt és lecsökkent mennyiségű anyag lerakásra kerül. A kökényi központban létesült új lerakótér 850 ezer m³ kapacitású. A kökényi központban új komposztálótelep is készült 9.750 tonna/év kapacitással.

A Társulási Tanács a BLOKOM NKft.-t bízta meg az üzemeltetési és hulladékgyűjtési, hulladékgazdálkodási feladatok ellátásával – az említett Kft a beruházás előkészítésétől folyamatosan tevékenyen részt vett a munkálatokban - az önkormányzatok kérésének megfelelően úgy, hogy a BLOKOM NKft. adott területeken alvállalkozókat vonhat, illetőleg vonjon be a szolgáltatás ellátásába.

A szolgáltatási szerződést minden önkormányzat külön-külön köti a szolgáltatóval, hisz a hulladékgazdálkodási feladatok biztosítása önkormányzati kötelező feladat.

A Nemzeti Hulladékgazdálkodási Koordináló és Vagyonhasznosító Zrt. 2016 januárjában megalakult, aki lényegében a hulladékgazdálkodási szolgáltatási területeket újra felosztotta – melyben Dombóvár és a Mecsek Dráva Önkormányzati Társuláshoz tartozó több település más szolgáltatási körzethez került besorolásra. Ezen átszervezés a mai nap is tart, mert több problémát vetett és vet fel az EU támogatások miatt. A Mecsek Dráva Önkormányzati Társulástól, illetőleg a Társulási Tanács által kijelölt szolgáltatótól leválás még nem történt meg, de újabb települések csatlakoztak az ellátáshoz, a szolgáltatóhoz. Az eredetileg tervezett és megkezdett szolgáltatási terület és település szám 313 település, mely kiegészült Komló, Mohács, Bonyhád és körzete, így jelenleg 373 település, mintegy 500 ezer lakos szolgáltatása folyik a területen, mely nem veszélyezteti a tervezett rendszer működését, inkább kihasználtsági mutatóit javítja.

A bevezetett rezsicsökkentés, illetőleg az NHKV Zrt. létrejöttével lényegében az önkormányzatok ármegállapítási joga megszűnt, hisz a szolgáltatásért a díjat az NHKV Zrt. különféle számítások alapján közvetlen a szolgáltatók részére biztosítja. Sajnos a finanszírozás néha csúszásban van, mely pénzügyi gondokat okozhat a szolgáltatóknál. A lakosság számára a szolgáltatási számlákat is az NHKV Zrt. készíti el és küldi meg.

A szolgáltatók minden városban, illetve nagyobb településeken folyamatos vagy időszakos ügyfélszolgálatot tartanak fenn, ahová a lakosság panaszaival, illetőleg problémáival fordul, melyek alapvetően a szolgáltatáshoz kötődnek. A hozzájuk bejelentett problémák nagyobb részt orvosolásra kerülnek.

A Mecsek-Dráva Önkormányzati Társuláshoz is érkeznek bejelentések, melyek nagyobb része hulladékgyűjtő edények, gyűjtőszigetek megrongálásáról, valamint illegális szemétkerakásról szólnak. Több esetben érkezett bejelentés az

önkormányzatok részéről, hogy néhány gyűjtősziget már szinte hulladékteleppé változik, mert a lakosság sajnos egyre nagyobb része -szőlőkből, mezőgazdasági területekről, lakásokból stb. illegális, meg nem engedhető módon kommunális és építési törmelékkel rak le. Sajnos ezen személtlerakás nehezen vagy egyáltalán nem nyomom követhető. Ezen plusz feladat a szolgáltató által nem minden esetben teljesíthető azonnal, mert nem áll rendelkezésre mindenhol épen akkor ahhoz a munkához szükséges jármű, illetőleg ez idő alatt akár csúszik is a normál szolgáltatás végrehajtása. Az önkormányzatok kérése, mely a hulladéksziget megszüntetésére irányul 2020-ig lényegében nem teljesíthető, amíg az EU felé a fenntartási kötelezettség fennáll a beruházás teljes egészére.

Abban az esetben, ha hulladéktárolók, edények, konténerek vagy szigetek - tehát a beruházáshoz kapcsolódó eszközökről van bejelentés – rongálása vagy eltulajdonítása történik, az illetékes Rendőrkapitánysághoz fordulunk és bejelentést teszünk. Az esetek kisebb százalékában jár sikerrel a felderítés, ilyen esetben a szolgáltatón keresztül próbáljuk rendezni az edények pótlását, illetőleg a hulladéksziget helyreállítását. Jellemzően a problémák nagyobb településeken, városokban jelentkeznek, éves szinten 25-42 esetben. A kárigényünket benyújtjuk, de ennek megtérülése 1-2 esetben volt rendezhető, ahol a károkozó a gépjárműjével véletlenül szakította le a sziget faszerkezetét – ő helyreállította -, de voltak olyanok is, akik családi vitájukat próbálták a sziget oldalán lévő faelemekkel rendezni. A legtöbb ilyen irányú gondot az úgynevezett „örömtüzek” okozzák, ahol teljesen vagy részlegesen sérül a műanyag edény, melyek így használhatatlan állapotba kerülnek. Pótlásuk nehézkes, melyek ára a 30 ezertől a 200 ezer forintos értéken belül mozognak.

Kiemelt probléma a Mecsek-Dráva Önkormányzati Társulásnál a társult tagok tagdíjhátraléka. Éves szinten a tagdíj 60-65 millió Ft a lakónépesség számától függően, de ez maximum az évek során ezidáig 61%-ban teljesült. Ma már a teljesülés 20-25% körül nagyon jónak mondható, de ez további problémákat vet fel. Tudjuk, hogy az önkormányzatok nagyobb része költségvetési, finanszírozási gondokkal küzd, így ezen irányú kötelezettségének nem tud eleget tenni, de sajnos vannak, akik „sportot” űznek a nemfizetésből. A legtöbb önkormányzat már évek óta forráshiányos, így pályázatot nyújt be a megfelelő szaktárca felé pótlólagos támogatások igénylése miatt. Amennyiben ezen pályázaton a szükséges pénzüsszeget elnyerik, úgy a tagdíjat, mint kimutatott tartozást rendezik. Az elmúlt három évben évente megközelítőleg 130-150 tartozásigazolást adtunk ki az önkormányzatoknak.

A igazi gondot az jelenti, hogy sajátforrás biztosítására előleget kért a Nemzeti Fejlesztési Minisztériumtól, melyet 2018-2019 években negyedéves bontásban kell visszafizetni. Az összeg megközelítőleg 140 millió Ft, negyedévente 17.48 millió, mely visszafizetésnek a tagdíj lenne a fedezete. Ennek a fedezete a tagdíjakból a fentiekben leírtak miatt nem teremődik, de így a szolgáltatók által fizetett bérleti díjból rendezzük ezen összegeket. Tudni kell, hogy a bérleti díj a rendszer amortizációját képezi meg, melyet az eszközök javítására, pótlására kell felhasználni a későbbiekben. Mivel a Minisztérium felé a sajátforrásrészelőleg ezen összegből, a

bérleti díjból kerül rendezésre, így ezen összeg visszafizetése szükséges a későbbiekben.